

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การยอมรับระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในพื้นที่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง อำเภอแม่วาง จังหวัด เชียงใหม่

ผู้เขียน นายอาคม พรหมเสน

ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล เศรษฐบุตร ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.วรทัศน์ อินทร์คัมพร กรรมการ
อาจารย์ ดร.ธนะชัย พันธุ์เกษมสุข กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และ ปัจจัยด้านสังคมของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง อำเภอแม่วาง จังหวัด เชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาถึงการยอมรับของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรในระบบเกษตรอินทรีย์ 3) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและ ปัจจัยด้านสังคมกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบเกษตรอินทรีย์ และ 4) ปัญหาอุปสรรคในการยอมรับการทำการเกษตรในระบบเกษตรอินทรีย์ ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ สมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกพืชอินทรีย์ในปีการผลิต 2551 จำนวน 372 ราย ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติคือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกพืชอินทรีย์ พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อายุโดยเฉลี่ย 37.9 ปี มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5.10 คน ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาต่ำกว่าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสบการณ์การปลูกพืชอินทรีย์เฉลี่ย 1.46 ปี เกษตรกรมีขนาดของพื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์มากกว่า 1 ไร่ แรงงานที่ใช้ในการผลิตพืชอินทรีย์ มาจากแรงงานในครอบครัว ต้นทุนการผลิตพืชอินทรีย์เมื่อเปรียบเทียบกับ

กับการผลิตแบบไม่ได้ใช้อินทรีย์ เกษตรกรใช้ต้นทุนเท่าเดิม เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 20,522.45 บาท มีจำนวนหนี้สินเฉลี่ย 16,952.15 บาท และมีค่าใช้จ่ายประจำครัวเรือนเฉลี่ย 2,157.04 บาท ซึ่งเกษตรกรมีการติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่นในรอบเดือนจำนวน 1 - 2 ครั้ง/เดือน มีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในรอบเดือนจำนวน 1 - 2 ครั้ง/เดือน และมีประสบการณ์การฝึกอบรมจำนวน 1 - 2 ครั้ง/ปี

สำหรับการปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) พบว่า เกษตรกรมีคะแนนการปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) ในระดับมาก

การทดสอบสมมุติฐานพบว่า อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา ประสบการณ์การปลูกพืช ขนาดของพื้นที่ผลิตพืช แรงงานในครอบครัว ต้นทุนการผลิตพืช หนี้สิน และประสบการณ์การฝึกอบรมพบว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับการยอมรับของเกษตรกรต่อวิธีการปฏิบัติในการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) ส่วนค่าใช้จ่ายประจำครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการยอมรับของเกษตรกรต่อวิธีการปฏิบัติในการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และเพศรายได้จากการขายผลผลิต การติดต่อกับเกษตรกรรายอื่นและการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการยอมรับของเกษตรกรต่อวิธีการปฏิบัติในการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ปัญหาและอุปสรรคในการยอมรับของเกษตรกรต่อวิธีการปฏิบัติในการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์การปลูกพืชอินทรีย์ รองลงมามีปัญหาเรื่องตลาดที่ส่งผลผลิตจำหน่าย ปัญหาเรื่องหนี้สิน ปัญหาเรื่องชนิดของพืชอินทรีย์ที่ปลูก ปัญหาเรื่องขนาดของพื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์ ปัญหาเรื่องแรงงานที่ใช้ในการผลิตพืชอินทรีย์ ปัญหาเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมพืชอินทรีย์ ปัญหาเรื่อง การติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่น และปัญหาเรื่องการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

Independent Study Title Farmers' Adoption of Organic Farming System in Thung Luang Royal Project Development Center, Mae Wang District, Chiang Mai Province

Author Mr. Arkhom Promsen

Degree Master of Science (Agriculture) Agricultural Extension

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Suraphol Sreshthaputra Chairperson

Assoc. Prof. Dr. Wallratat Intrauccomporn Member

Dr. Tanachai Pankasemsuk Member

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the factor of personal and socio-economic of the agriculturist at Tung Lueng Development Center, Mae – Wang District, Chiang Mai Province 2) to study the acceptance level from this agriculturist in doing organic agriculture 3) to study the relationship of personal and socio – ecomic factor affecting organic agriculture and 4) to study the problems of practicing organic agriculture. The sample composed of 372 members of the organic agriculturist cooperative organization.

The data was collected by questionnaire, and percentage, mean, minimum, maximum, standard deviation and chi – square were used to analyze the data.

The study data revealed that most of the samples were male, average age of 37.9 years, having average 5.10 family members, grade 6 education, having 1.46 years experience in doing organic agriculture on more than 1 rai area. It was also found that more family member tend to do organic agriculture than non – organic agriculturist with the average income of 20,522.45 Baht with the average indebted of 16,952.15 Baht. In addition, the sample have contacted with the

other agriculturists, the organic agriculture extension officer and taking part in organic agriculture training for 1-2 time, 1-2 time and 1-2 time in one month respectively.

It was found that, the samples were high level of organic agriculture practices based on the standard organic agriculture set by the Royal Project.

Although hypothesis testing found the factor of age, family member, education level, planting year experiences, planting area, investment fund and debt, and training experiences found to be related to acceptance level in doing organic agriculture. In fact, these factors have shown not much related to this organic agriculture practices standard except for the factor of family income and being contacted to the extension officer were found related to acceptance level in doing organic agriculture at the significant level of 0.05 and 0.01 respectively.

The problems to adoption organic agriculture were organic agriculturists lack of organic agriculture experiences as the major problem while the minor problems were marketing, debt, planting type, planting area, labor, knowledge transfer from the officer and communication among organic and non – organic agriculturists with the extension officer.